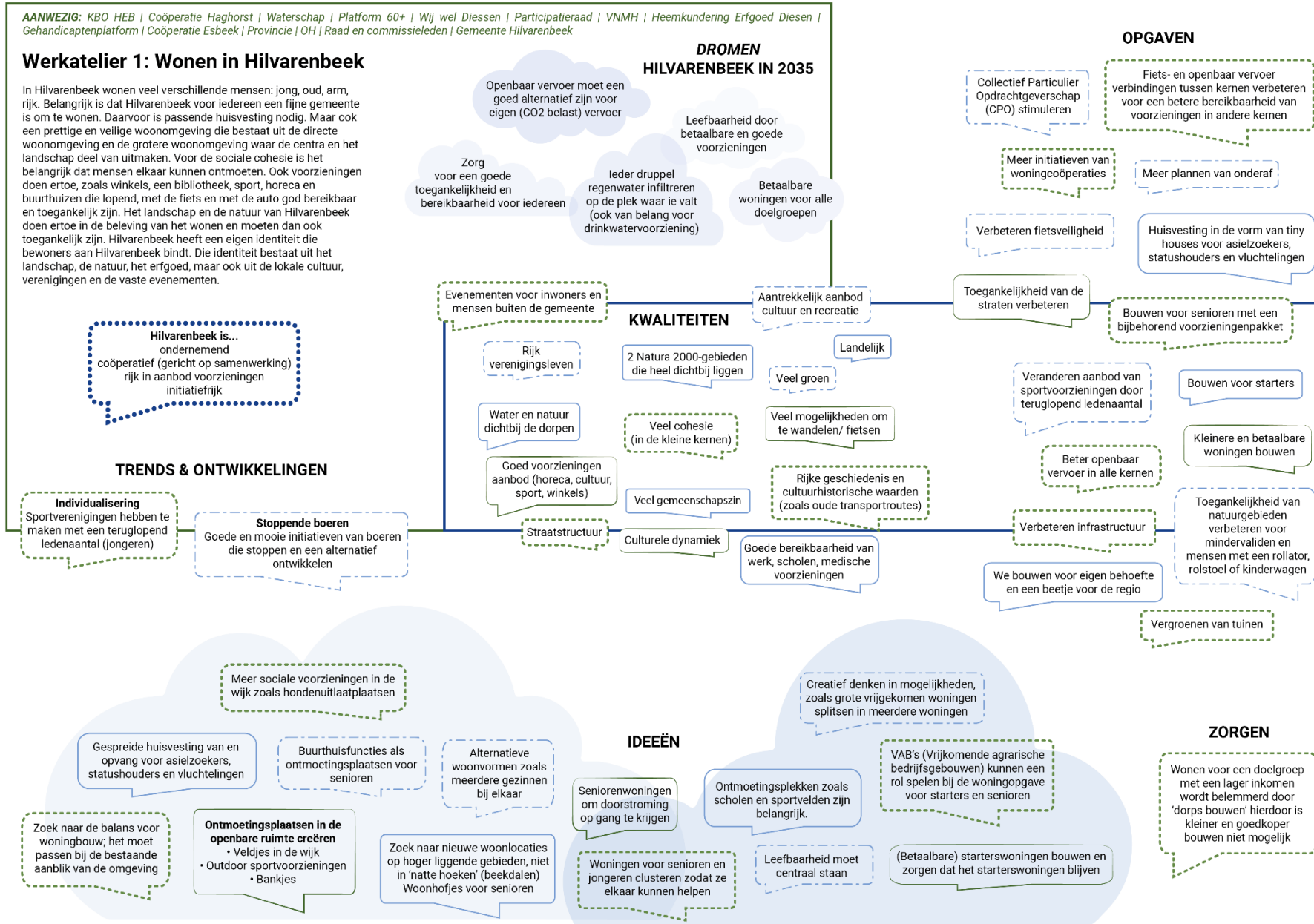

Bijlage I: Verslagen werkateliers

AANWEZIG: GGD | R-Newton | Actief Hilvarenbeek | Platform 60+ | De Clossenborch | Quiet | Comité Baarschot | Contour | Wij-Wel Participatieraad | Raad en commissieleden | Gemeente Hilvarenbeek

Werkatelier 2: Sociaal en zorgzaam Hilvarenbeek

Welzijn is niet vanzelfsprekend. Veel mensen hebben een steuntje in de rug nodig. Soms tijdelijk, soms meer blijvend van aard. Naast sociale voorzieningen is de leefomgeving daarvoor belangrijk. Denk daarbij aan passende woningen, goede locaties voor dagbesteding en de beschikbaarheid en toegankelijkheid van zorgvoorzieningen. Meer in het algemeen is het belangrijk dat er voor iedereen letterlijk plek is en dat er ruimte is voor ontmoeting. Niet enkel van lotgenoten, maar juist ook van mensen buiten de eigen kring. Naast contact is bewegen essentieel om gezondheid te bevorderen. Aantrekkelijk, bereikbaar en zichtbaar onderwijs doet ertoe.

TRENDS & ONTWIKKELINGEN

- Toenemende vergrijzing
- Demografische druk

KWALITEITEN

- Vriendengroepen vormen een sociale basis en de sociale basis is de reden dat jongeren die weg zijn gegaan weer terugkomen
- Kleinschaligheid is positief en saamhorigheid is groot
- Een zorgzame gemeente met een goed voorzieningenniveau
- Groene omgeving met veel recreatie mogelijkheden
- Veel evenementen in de gemeente
- Veel clubjes, dorpscoöperaties, verenigingen
- Veel cohesie
Verenigingsleven bindt mensen aan de kernen

OPGAVEN

- Voetpaden toegankelijk maken voor iedereen
- Behouden van goede zorg door veranderingen en aanpassingen
- Voorzieningen op het gebied van gezondheid opnemen in de ruimtelijke omgeving

Positief gezondheidsbeleid

Gezond eten, meer bewegen en meer ontmoeten, moet de rode draad zijn. Hoe kunnen mensen blijven deelnemen en wat heeft iemand echt nodig om gezond te blijven? Zorg dat de leefomgeving faciliterend is.

Behouden leefbaarheid en eigen identiteit van elke kern

Doelgroep Quiet: voorzieningen voor deze doelgroep zijn er voldoende. Hier moet echt aandacht besteed worden aan de participatie.

Een aantrekkelijke gemeente blijven voor jongeren door:
Voorzieningen in stand te houden en betaalbare woningen voor starters te realiseren/bieden

Verbeteren van het openbaar gebied (centrum en daarbuiten) voor mindervaliden en mensen met een rollator, rolstoel en/of kinderwagen

Ouderen moeten mee blijven doen
Voorzieningen in stand houden

Faciliteren dat mensen in de eigen kern kunnen blijven wonen, zowel de jeugd als senioren

Voldoende faciliteiten voor jongeren op gebied van sport bij Roodloop en Eksterbos, maar niet voor ouderen. Beweegtoestellen voor ouderen plaatsen.

Flexibele huisvesting voor senioren en starters

Zorgen dat maatschappelijke participatie voor ieder individu bereikbaar is (niet enkel in doelgroepen denken)

Meer voorzieningen voor ouderen:
• Verzorgingshuizen
• Medisch centrum
• Zorgen voor een goede, evenwichtige leeftijdsopbouw door middel van flexibele woonvormen waar starters én senioren gecombineerd wonen

Meer plekken voor ontmoeting

IDEEËN

Voorzieningen om mensen mee te laten tellen:
• Wooncommunities oprichten waar meerdere generaties bij elkaar wonen en waar gezamenlijke zaken opgepakt kunnen worden
• Jongeren vinden makkelijk aansluiting bij sportaanbod/verenigingen
• Maatjesprogramma's
• Openbaar sportveldje voor jongeren
• Een kookpunt verbindt mensen met elkaar

Clusteren van woongroepen voor mensen die langer zelfstandig willen blijven wonen (Knarrenhofjes)

Meer diversiteit, meer mixen in de wijken en dan zorgen voor verbinding

Aandacht voor mentale gezondheid, positief jeugdbeleid en jongerenwerk in combinatie met verenigingsleven en onderwijs

Uitbreiden van jongerenwerk naar andere kernen door bestaande voorzieningen zoals Ome Toon en Schuttershof aantrekkelijk te maken voor jongeren

Samenwerken aan zorg:
• Centraliseren van zorg in plaats van zorg in iedere kern
• Concentratie van voorzieningen
• Faciliteren van zorgverleners

Ontmoetingsplekken (voor inwoners met een laag inkomen) zoals een buurthuis

ZORGEN

Moet elke kern een school hebben als de klassen nog maar uit enkele kinderen bestaan? Is dit noodzakelijk voor de leefbaarheid of kan het ook anders?

Is 24-uurs zorg in de kleine kernen haalbaar?

Geluidsoverlast (Doelakkers, Molenakkers en langs de N269)

Werkatelier 3: Werken en bereikbaarheid in Hilvarenbeek

Naast wonen is Hilvarenbeek evengoed een plaats om te werken. Dat gaat om bedrijven met een lokale, regionale of bovenregionale functie. Maar ook om ondernemingen die zich op de lokale markt richten. Het gaat over agrarische functies, werklocaties op bedrijventerreinen, winkels, zakelijke dienstverlening, horeca en toerisme in brede zin. Bedrijvigheid voegt waarde toe aan Hilvarenbeek want het zorgt voor werkgelegenheid en het houdt voorzieningen in stand. Samenwerkingen versterken het eigen karakter van Hilvarenbeek en haar sociale samenhang. Bedrijvigheid moet goed bereikbaar zijn voor lokale medewerkers en voor forensen. Het is een belangrijke vestigingsvoorwaarde maar het kan wel leiden tot overlast (gezondheidsverlies) door fijnstof, geluid en soms verkeersonveiligheid. Het is belangrijk om de balans te vinden tussen bedrijvigheid en leefomgeving.

"Op het moment dat werkgelegenheid uit zou sterven en dat ondernemerschap verdwijnt, gaat het ook ten kosten van het maatschappelijke."

DROMEN HILVARENBEEK IN 2035...

Levendig centrum

Uitbreidingsmogelijkheden en ruimte voor bedrijven

Niet alleen groeit in wonen maar ook in werken door een lange termijn visie

Bedrijventerrein met 15 ha uitbreiden

ZORGEN

Weinig bedrijventerrein is beschikbaar en er komen maar een paar kleine uitbreidingen en dat is te weinig. Revitalisering is nodig, maar niet voldoende.

"Als je te groot bent, mag je niet in de gemeente blijven." Dat geldt voor bedrijven, festivals, nevenfuncties, etc. Je gaat ten onder aan je eigen succes.

Geen Aldi op het bedrijventerrein

De Vrijthof
De horeca is niet meer wat het was; kroegen zijn veranderd in restaurants waardoor het weinig levendig is.

Voor de vestiging op nieuwe bedrijventerrein-locaties moet een bedrijf voldoen aan bepaalde vestigingseisen. Op duurzaamheid zijn de toelatingseisen dermate streng dat starters het niet redden.

Klimaat doelstellingen, hoe staat de gemeente daar in?
Enerzijds willen we duurzaamheid, anderzijds staan we windmolens niet toe. Wordt dan de verantwoordelijkheid bij ondernemers of inwoners gelegd, of bij gemeente zelf? Een gezamenlijk doel wil je ook daarbij.

KWALITEITEN

Lokale ondernemers intrinsiek gemotiveerd om iets moois te maken van het dorp

In de landbouw zijn veel diverse bedrijven, er is niet één sector die de boventoon voert

Hilvarenbeek is divers, dorps, ondernemend en er wordt veel samengewerkt

Dorps en kleinschalig

Inclusie op het gebied van werken

Leuk wonen

Trots op hoe we hier als ondernemers met elkaar omgaan en hoe we er in staan

Koesteren en waarderen vooruitstrevendheid

Veel natuur

Mooi leefbaar dorp met een enorme drive van ondernemingen

Veel jonge agrariërs

Beek is een leuk en gezellig dorp

OPGAVEN

Omleidingsroute voor het landbouwverkeer afmaken

Let in het centrum op:

- Leefbaarheid
- Woongenot
- Kroegen
- Toegankelijkheid
- Parkeren

Zonder perspectief om als bedrijf te blijven en groeien, ga je ook niet investeren in duurzaamheid

Werkgelegenheid in andere sectoren dan recreatie is belangrijk

Minder regels voor natuurinclusief bouwen, maakt het makkelijker om plannen te ontwikkelen zodat bedrijven ook makkelijker kunnen veranderen

Meer woningbouw voor jeugd en senioren

Benutten van ruimte voor werkgelegenheid

Niet zo vasthouden aan de kwaliteiten dat we niet durven te veranderen

Kijk naar wat we wel goed doen en dat vasthouden in de gemeente

We hebben ruimte nodig voor:

- Uitbreiding
- Nieuwe ondernemers

Het centrum voetgangersvriendelijk en toegankelijk maken voor iedereen

Er is veel groen, maar kan verder uitgebreid worden

Creëren van een fijne woongemeente met werkgelegenheid

Om te voorkomen dat bedrijven elkaar niet beperken, kunnen niet alle nevenfuncties overal landen

Omvormen en verbreden van landbouw mag, maar kan nog niet altijd.

Stoepen en straten zijn slecht toegankelijk, onhandig en smal

IDEEËN

Bedrijvigheid is belangrijk voor de maatschappij

- Veel werknemers uit eigen omgeving
- Veel familiebedrijven
- Mogelijk maken dat een groot bedrijf op een bedrijventerrein kan verplaatsen, zodat alle burens hun perceel kunnen vergroten en iedereen kan groeien

Beter wat grotere bedrijventerreinen waar je de bedrijven bij elkaar wil hebben, dan versnippering over de gemeente

Geef één bedrijf de mogelijkheid om binnen de gemeente te verplaatsen, zodat de burens allemaal op het huidige terrein kunnen groeien

Faciliteer de ondernemers die dóór willen en geef ze de ruimte om dat te doen

Buiten het centrum grotere winkels en in het centrum meer kleinere winkels

Wijs goede plekken of zones aan waar ruimte is voor bedrijventerreinen met doorstroming voor lange termijn

Kijk zowel op visieniveau als op individueel niveau wat de ontwikkelingskansen van een bedrijf is

Recreatie

- Nieuwe doelgroepen trekken door andere concepten
- Extensieve recreatie zoals een MTB-route (mountainbike route) is passend

Winkels in het centrum clusteren, maar niet zo dat alle winkels moeten verplaatsen naar het centrum

Ringweg om Hilvarenbeek, tot aan die weg kan dan gebouwd worden

Verkeersfuncties clusteren en vindbaarheid niet de kop indrukken maar openstellen door een stip op de horizon en integraal kijken

Durf industrieterreinen te clusteren en andere bedrijvigheid in het buitengebied tegen te houden om zo winst in het buitengebied te behalen. Wel maatwerk, maar geen wildgroei.

TRENDS & ONTWIKKELINGEN

Natuurinclusieve landbouw

AANWEZIG: Regio Hart van Brabant | Waterschap | VNMH | ZLTO | De Groene Long | Hilverstroam | GGD | OH | B Team | Pieter Kies Toptuinen | Raad en commissieleden | Gemeente Hilvarenbeek

Werkatelier 4: Natuur en milieu

Het klimaat verandert. Het is een wereldwijde opgave om dit zoveel mogelijk te beperken of goed met de consequenties om te gaan. Hilvarenbeek draagt bij aan het terugdringen van de fossiele uitstoot door alternatieve energiebronnen ruimte te geven en een start te maken met het ontkoppelen van het gas. Op lokaal niveau neemt Hilvarenbeek maatregelen in de buitenruimte om met verdroging om te gaan en wateroverlast tegen te gaan. Schoon open water geeft de natuur een steuntje in de rug. Een sterk ecosysteem met ruimte voor planten en dieren draagt bij aan een fijne fysieke leefomgeving.

"Hilvarenbeek is als Schiermonnikoog in een Waddenzee van groen."

"Door de mix van landgoederen en cultuurhistorische waarden leven we in Hilvarenbeek feitelijk in een park"

TRENDS & ONTWIKKELINGEN

- Aanpak stikstofproblematiek
- Vergrijzing, kleine gezinnen
- Hittestress
- Verdroging
- Biodiversiteit**
De biodiversiteit loopt hard terug en is van wezenlijk belang om de natuur die wij hebben te behouden

OPGAVEN

- Bewaken, borgen en verbeteren van de biodiversiteit is cruciaal
- Let op de grootschaligheid van in het buitengebied gevestigde bedrijven, waaronder (boom)kwekerijbedrijven. De wijze waarop deze bedrijven de grond gebruiken werkt niet mee aan de verbetering van de biodiversiteit.
- Richtingen op circulaire economie
- Het bodemleven moet worden verbeterd en hittestress moet worden tegengegaan
- Rioleringsdienen te bestaan uit gescheiden systemen
- Minder consumeren en meer hergebruiken van grondstoffen

DROMEN HILVARENBEEK IN 2035...

- Energiehubs
- Voorzieningsniveau op peil
- Wonen in een groene omgeving in tiny-houses
- Bewustwording bij inwoners voor acties zoals 'tegel eruit en plantje erin'
- Goede balans tussen biodiversiteit en energietransitie
- Een groene leefomgeving

IDEËËN

- Beheer van de natuur en het groen is een instrument om biodiversiteit te verbeteren
- Landbouw anders organiseren (circulair en meer biologisch)
- De kernkwaliteiten hoog waarderen en zorgen dat deze behouden blijven
- Funcities van gebieden bepalen aan de hand van de bodemsystemen. Nu wordt veelal het omgekeerde toegepast.
- Middelen vanuit kwaliteitsbijdragen voor het landschap als gevolg van ontwikkelingen in het buitengebied op de juiste manier inzetten door samen te werken met andere instanties voor bijvoorbeeld het inrichten van ecologische verbindingzones (EVZ's)
- Realiseren van infiltratiegebieden
- Beekjes laten meanderen en het grondwaterpeil verhogen
- De energieke kaart over de natuurkaart heen leggen om meer integraal beeld te krijgen van de opgaven en de (on)mogelijkheden
- Polarisatie voorkomen door veel gebruik te maken van sociale netwerken
- Naaldbossen transformeren in loofbossen (via participatie)

KWALITEITEN

- Veel groen rondom de kernen waar je mooie ommetjes kan maken
- Agrarische gemeente
- Groot bomenbestand
- Goede recreatieve infrastructuur van groen
- Combinatie van natuur en landschappelijke invulling door ondernemers
- De groene landbouwgebieden functioneren als verbinding tussen de landgoederen en de bospercelen en dragen bij aan een gezonde leefomgeving
- Mooie vennen en beken
- Grote diversiteit aan landschap
- Gezonde omgeving
- Groene gemeente
- De landgoederen en bossen zijn goed bewaard gebleven
- Natura 2000 gebieden, landgoederen hebben een bepaalde uitstraling

ZORGEN

- Stikstof
- Hittestress
- Toenemende droogte en kwaliteit van de natuur
- Ruimtegebruik in het buitengebied, veel sectoren hebben ruimte nodig
- Let op de randen van de Natura 2000-gebieden, deze zijn heel belangrijk voor bijvoorbeeld dieren (fourage)
- Het gevaar voor polarisatie ligt op de loer als er geen gezamenlijke keuzes gemaakt worden
- Er komt ruimte vrij omdat agrarische bedrijven gaan stoppen. Wat wil je daar toelaten in het buitengebied?
- Verdroging, waterberging is nodig, stuifzand vooral in het voorjaar
- Het bekensysteem staat onder druk
- Hoe kunnen we kwaliteit van de natuur en de landgoederen behouden en verbeteren?
- Wat zijn geschikte locaties voor zonne- en windenergie gezien de opgave voor duurzame energie?
We gaan uit van de zonneladder, dus eerst zon op dak, maar in de praktijk blijkt dit niet altijd mogelijk te zijn. Bovendien verdwijnen in het buitengebied veel grote daken als gevolg van sanering van agrarische bedrijven.
- Overal infiltreren en geen hemelwaterafvoer via de rioolssystemen
- Groene corridors aan de randen van de kernen
- Ruimte voor duurzame energie opwekking
- Groen/blauwe aders realiseren en natuur met elkaar verbinden
- Minder verharding en een groener centrum
- Een lange termijnvisie; meer groen maar wel met een gedachte
- Voldoende werkgelegenheid voor onze bevolking
- Waterberging bij nieuwbouw en andere technieken om beter om te gaan met water
- Samen met bewoners en ondernemers de biodiversiteit verhogen